

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

a unor prevederi ale articolului 264¹ alin. (3) din Codul penal
(stabilirea stării de ebrietate prin recoltarea probelor biologice)

(Sesizarea nr. 66g/2016)

CHIȘINĂU

18 iulie 2016

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 6 iunie 2016,
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a sintagmei „sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical” din articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal, ridicată de avocatul Igor Chiriac în dosarul nr.1-263/15, aflat pe rolul Judecătoriei Bălți.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 6 iunie 2016 de către judecătorul Adrian Cerbu, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Autorul sesizării a pretins că prevederile articolului 264¹ alin. (3) din Codul penal, care incriminează refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, în cadrul examenului medical, contravin prevederilor articolelor 16 alin. (2), 23 alin. (2), 28 și 31 alin. (1) din Constituție.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 14 iunie 2016 excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă, fără a prejudica fondul cauzei.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Procuraturii Generale.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

6. În ședința plenară publică a Curții, excepția de neconstituționalitate a fost susținută de avocatul Igor Chiriac. Parlamentul a fost reprezentat de către dl Constantin Butnaru, consultant principal în cadrul Direcției generale juridice. Guvernul a fost reprezentat de către dl Andrei Șveț, șef al Direcției Juridice a Ministerului Sănătății.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

7. La 15 februarie 2015, fiind suspectat că a consumat alcool, C.C. a fost somat de către agenții de circulație rutieră pentru a fi supus testării alcoolscopice.

8. Ulterior, în urma stabilirii stării de ebrietate, C.C. a fost escortat la instituția medico-sanitară publică pentru examinare medicală în vederea stabilirii concentrației de alcool în sânge, însă persoana supusă examinării a refuzat recoltarea probelor biologice.

9. În acest context, la 16 februarie 2015, a fost pornită urmărirea penală în privința lui C.C., pe semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) din Codul penal.

10. La 3 aprilie 2015, cauza penală a fost trimisă spre examinare Judecătorei Bălți.

11. La 20 mai 2016, în cadrul ședinței de judecată, apărătorul Igor Chiriac a ridicat excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical*” din articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal.

12. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

13. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

14. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr. 72-74, art. 195) sunt următoarele:

Articolul 134¹²
Starea de ebrietate

„(1) Prin stare de ebrietate se înțelege starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de alcool, de substanțe narcotice, psihotrope și/sau de alte substanțe cu efecte similare.

(2) Prin stare de ebrietate alcoolică cu grad minim se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sînge de la 0,3 pînă la 1,0 g/l sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,15 pînă la 0,5 mg/l.

(3) Prin stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sînge de la 1,0 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,5 mg/l și mai mult.

Articolul 264¹
Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate
alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă
de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe narcotice, psihotrope și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 400 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

[...]

(3) Refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

cazuri cu privirea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.”

15. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcoologică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei (M.O., 2009, nr. 80-81, art. 347) sunt următoarele:

„5. Testării alcoologice, la decizia poliției sau altei persoane abilitate de a efectua astfel de testare, se supun următoarele categorii de persoane:

- a) conducătorii de vehicule bănuți de consum de alcool, consum de droguri și/sau de alte substanțe ce provoacă ebrietate;
- b) persoanele bănuite de consum de alcool, consum de droguri și/sau de alte substanțe ce provoacă ebrietate, care încalcă ordinea publică și/sau care manifestă comportament agresiv și violent;
- c) persoanele implicate în accidente în traficul rutier, cu excepția accidentelor grave soldate cu traumatizarea sau decesul persoanelor.

[...]

6. Examinării medicale se supun următoarele categorii de persoane:

- a) persoanele la care în urma testării alcoologice s-a constatat o concentrație de alcool în aerul expirat, corespunzătoare stării de ebrietate cu grad avansat de alcoolemie;
- b) persoanele bănuite de comiterea infracțiunilor sub influența alcoolului, drogurilor și altor substanțe ce provoacă ebrietate, la decizia lucrătorului organului de drept;
- c) conducătorii de vehicule și alți participanți la trafic, care au fost implicați într-un accident rutier soldat cu traumatizarea sau decesul persoanelor;
- d) persoanele bănuite de consum de alcool, consum de droguri și de alte substanțe ce provoacă ebrietate, care încalcă ordinea publică și/sau care manifestă comportament agresiv și violent, care refuză testarea alcoologică;
- e) persoanele care nu sînt de acord cu rezultatul testării alcoologice sau contestă rezultatul acesteia;
- f) persoanele ce se adresează de sine stătător.

[...]

11. Persoana abilitată cu dreptul de efectuare a testării alcoologice este obligată:

[...]

g) să conducă subiectul, în cazul în care concentrația de alcool în aerul expirat corespunde stării de ebrietate cu grad avansat de alcoolemie, la o instituție medicală abilitată pentru efectuarea examinării medicale și acordarea asistenței narcologice necesare.

13. Persoana testată alcoologic, care nu este de acord cu procedura testării, funcționarea aparatului de testare, rezultatul testării, este în drept să-l conteste, prin examinarea medicală cu recoltarea obligatorie a probelor biologice. În acest caz

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

persoana testată este însoțită de lucrătorul de poliție la cea mai apropiată instituție medicală abilitată, dar nu mai târziu de 2 ore după testarea alcoolscoptică.

[...]

21. În cazul în care în urma examinării medicale se stabilește stare de ebrietate, recoltarea probelor biologice pentru determinarea concentrației alcoolului în sânge și a prezenței substanțelor stupefiante sau a medicamentelor cu efecte similare acestora în sânge și/sau urină este obligatorie.

22. Determinarea concentrației alcoolului în sânge și a prezenței drogurilor, a altor substanțe psihotrope sau a medicamentelor cu efecte similare acestora în sânge și/sau urină este obligatorie și în cazul când există divergențe între rezultatul testării alcoolscopecice și concluzia examinării medicale.

[...]

35. Concluzia examinării medicale pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, inclusiv rezultatul analizei de laborator a probelor biologice pot fi contestate de subiectul examinării medicale ori de organul de drept care a dispus examinarea medicală, în termen de 3 zile din data anunțării concluziei, prin solicitarea analizei de laborator repetate în cadrul altei instituții medicale abilitate, decât cea care a efectuat investigația inițială.

[...]"

16. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 8

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

A. ÎN DREPT

17. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează în esență răspunderea penală pentru refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la recoltarea probelor biologice în cadrul examenului medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

18. Astfel, excepția de neconstituționalitate se referă la elemente și principii cu valoare constituțională precum dreptul la viață privată și limitele de restrângere a acestuia.

B. ADMISIBILITATEA

19. Prin decizia sa din 14 iunie 2016, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

(1) *Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.*

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

(2) *Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.*

21. Fiind ridicată de avocatul Igor Chiriac în dosarul penal nr.1-263/15, aflat pe rolul Judecătoriei Bălți, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

(3) *Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*

22. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

23. Curtea observă că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical” din articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal.

24. Curtea acceptă argumentele autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzelor, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea cauzei.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

(4) *Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate*

25. Curtea reține că prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

26. Prin urmare, Curtea apreciază că sesizarea nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

27. Urmând jurisprudența sa anterioară, Curtea va aborda problema de constituționalitate a prevederilor contestate, raportate la circumstanțele concrete ale litigiului principal, prin prisma normelor constituționale invocate de autorul excepției, luând în considerare atât principiile consacrate în Constituție și în dreptul intern, cât și cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - *Curtea Europeană*).

28. Curtea observă că autorul excepției a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 16, 23, 28 și 31 din Constituție.

29. Curtea constată că sesizarea nu cuprinde argumente concludente care ar indica incidența articolelor 16 și 23 din Constituție asupra normei contestate.

30. Referitor la prevederile articolului 31 din Constituție, care reglementează libertatea conștiinței, autorul excepției a indicat că există membri ai unor culte religioase pentru care prelevarea de sânge este contrară convingerilor acestora. Astfel, cu referire la pretinsa încălcare prin norma contestată a libertății conștiinței, Curtea reține că în litigiul în cadrul căruia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate partea nu a invocat apartenența sa la un anumit cult, invocarea acestei norme constituind o *actio popularis*.

31. În sensul celor menționate, pentru a elucida aspectele abordate în sesizare, Curtea va opera cu prevederile articolului 28 combinat cu articolul 54 din Constituție.

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 28 COMBINAT CU ARTICOLUL 54 DIN CONSTITUȚIE

32. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că norma supusă controlului constituționalității încalcă prevederile articolului 28 din Constituție, care prevede că:

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

33. La fel, autorul consideră că dispozițiile contestate încalcă articolul 54 din Constituție, care prevede:

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății .”

1. Argumentele autorului

34. Autorul excepției de neconstituționalitate susține, în esență, că pentru stabilirea stării de ebrietate a persoanei, adițional testării alcoolscopice, persoana poate fi obligată să treacă un examen medical, cu recoltarea probelor biologice. Refuzul de la recoltarea probelor biologice atrage răspundere penală în temeiul articolului 264¹ alin. (3) din Codul penal.

35. În acest sens, autorul excepției susține că sintagma „*sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical*”, prevăzută de articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal, permite intervenția asupra integrității fizice a persoanei și cauzează imixtiuni arbitrare în viața personală, încălcând astfel prevederile articolului 28 din Constituție.

36. De asemenea, autorul menționează că, dacă starea de ebrietate alcoolică s-a determinat prin metoda alcooltesterului, persoana nu poate fi obligată să ofere probe de sânge în cadrul unui examen medical.

2. Argumentele autorităților

37. În opinia sa scrisă, Parlamentul a susținut că norma contestată este clară, iar obligația conducătorului mijlocului de transport în vederea recoltării probelor biologice decurge expres din lege și nu contravine Constituției, iar eventualele abuzuri din partea reprezentanților organelor de drept urmează a fi soluționate de către instanța de judecată.

38. În același timp, Parlamentul a susținut că necesitatea incriminării faptelor prevăzute de norma contestată are ca finalitate protecția vieții, integrității corporale și a sănătății tuturor persoanelor angajate în traficul rutier, fiind prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică și

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

proporțională cu situația care a determinat-o, neaducând atingere existenței dreptului în sine.

39. În opinia Președintelui Republicii Moldova, aplicarea răspunderii penale conform art. 264¹ alin. (3) din Codul penal rezultă din prevederile art. 23 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, care stabilește obligația conducătorului de autovehicul de a se supune, la solicitarea agentului de circulație, procedurii de testare a aerului expirat și examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei.

40. Totodată, Președintele Republicii Moldova consideră că, în pofida faptului că în cazul recoltării probelor biologice, într-o oarecare măsură, se restrânge dreptul persoanei la respectarea vieții private și dreptul de a nu fi supus unor imixțiuni legate de integritatea fizică, restrângerea respectivă este conformă cu art. 54 din Constituție, deoarece se impune în scopul asigurării bunei desfășurări a urmăririi penale, fiind proporțională cu situația care a determinat-o.

41. În opinia prezentată de Guvern se menționează că obligația de a se supune la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii alcoolemiei corespunde exigenței sociale proporționale, și anume asigurării circulației rutiere, protecției dreptului la circulația liberă și în siguranță a celorlalți participanți la traficul rutier. Incriminarea sustragerii de la recoltarea probelor biologice are ca finalitate apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, a vieții, integrității corporale și a sănătății, precum și a altor valori importante angajate în traficul rutier.

42. În opinia prezentată de Procuratura Generală se menționează că rezultatul testării alcoolscopecice poate fi utilizat ca mijloc de probă la documentarea contravențiilor sau infracțiunilor legate de conducerea mijloacelor de transport de către șoferii aflați sub influența alcoolului, fără trecerea obligatorie a examenului medical, cu recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate. Astfel, examinarea medicală este aplicabilă cazurilor când conducătorul mijlocului de transport dorește să conteste rezultatul testării alcoolscopecice.

43. În opinia prezentată de Curtea Supremă de Justiție se menționează că recoltarea probelor biologice servește scopurilor generale, precum siguranța publică, protecția drepturilor și libertăților altor persoane și pedepsirea celor care încalcă legea. Astfel, echilibrul echitabil impune menținerea formulei prevăzute de art. 264¹ alin. (3) din Codul penal.

44. În același timp, cu referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea Supremă de Justiție subliniază că există un consens european cu privire la necesitatea măsurii recoltării probelor biologice, în vederea determinării gradului de alcoolemie din sânge al participanților la trafic.

3. Aprecierea Curții

3. 1. Principii generale privind dreptul la respectarea vieții private

45. Curtea reține că articolul 28 din Constituție garantează fiecărei persoane dreptul la viața intimă, familială și privată, stabilind în acest sens un grad de protecție împotriva oricăror ingerințe asupra acestuia.

46. În același timp, Curtea menționează că dreptul la respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private nu comportă un caracter absolut. Astfel, prevederile articolului 54 din Constituție acordă statului o marjă de apreciere în partea ce ține de restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți ale persoanelor, în vederea protecției unor valori importante pentru funcționarea normală a statului de drept.

47. Potrivit alin. (2) al art. 54 din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu pot fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

48. Totodată, potrivit art. 54 alin. (4) din Constituție, restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. Mai mult, Curtea reține că aceste restrângeri trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesare într-o societate democratică.

3. 2. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

49. Curtea reține că legea penală incriminează la articolul 264¹ alin. (3), infracțiunea de refuz, împotrivire sau eschivare a conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolsopică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical.

50. Curtea observă că infracțiunea prevăzută de articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal reprezintă o componentă de infracțiune formală, iar obiectul juridic căruia îi aduce atingere îl formează relațiile sociale cu privire la siguranța traficului rutier.

51. Curtea menționează că orice intervenție fizică, chiar de un grad minim asupra unei persoane, împotriva voinței acesteia, poate afecta dreptul persoanei examinate la intimitatea vieții sale personale.

52. În cauza *Solomakhin vs. Ucraina* (hotărâre din 15 martie 2012), Curtea europeană a reținut că:

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

„33. [...] integritatea fizică a unei persoane este acoperită de noțiunea „viața privată”, protejată de articolul 8 din Convenție. Curtea a subliniat faptul că integritatea corporală a unei persoane se referă la aspectele cele mai intime ale vieții private a acestuia, iar intervenția medicală obligatorie, chiar și în cazul în care aceasta este de o importanță minoră, constituie o ingerință în acest drept.”

53. Curtea reiterează că dreptul la respectarea și ocrotirea vieții private nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări cu condiția că acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul legitim urmărit.

54. Referindu-se la corelația dintre obligația statului și obligația conducătorilor mijloacelor de transport în domeniul securității traficului rutier, în Hotărârea nr. 28 din 18 noiembrie 2014, Curtea a reținut că:

„45. [...] securitatea traficului rutier prezintă un interes public major, prin urmare asigurarea securității este o obligație pozitivă a statului. Unitatea de transport, ca participant la trafic, reprezintă o sursă de pericol sporit, **conducătorul auto având obligația de a respecta anumite reglementări impuse de autorități în evitarea riscurilor rezultate din utilizarea autovehiculelor.**”

55. Curtea menționează că instituirea condițiilor de circulație a mijloacelor de transport este un atribut exclusiv al legiuitorului, care a reglementat regimul de circulație pe drumurile publice astfel încât desfășurarea traficului rutier să aibă loc în deplină siguranță.

56. Curtea subliniază că restrângerile cu caracter legal în exercițiul drepturilor sau libertăților conducătorilor mijloacelor de transport pot forma obiectul impunerii unor obligații, inclusiv incriminarea refuzului de a se supune executării anumitor obligații ce le revin în calitate de participanți activi la traficul rutier.

57. Curtea reține că necesitatea intervenției în viața privată prin obligarea conducătorului mijlocului de transport la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate este justificată de protecția unor valori importante ca ordinea publică, securitatea în trafic, prevenirea pericolului pentru viața și integritatea fizică a altor persoane, precum și prevenirea pericolului asupra vieții, integrității corporale a însuși conducătorului mijlocului de transport.

58. În același sens, și Curtea Europeană, în cauzele *Tirado Ortiz și Lozano Martin vs. Spania* (decizia din 15 iunie 1999) și *X. vs. Olanda* (decizia din 4 decembrie 1978), a statuat că în timp ce testarea obligatorie a nivelurilor de alcool poate fi considerată drept o încălcare a vieții private a reclamanților în sensul articolului 8 § 1 din Convenție, în același timp **ea poate fi considerată ca fiind necesară pentru prevenirea infracțiunilor și protecția drepturilor și libertăților altora.**

59. De asemenea, în cauza *Jalloh vs. Germania* (hotărâre din 11 iulie 2006), Curtea Europeană a menționat că:

„114. [...] persoana care este testată alcoolsopic sau i se recoltează probe biologice, pentru obținerea mostrelor, i se solicită să suporte în mod pasiv o intervenție minoră

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

asupra integrității sale fizice (de exemplu, atunci când i se recoltează sânge, mostre de păr sau țesuturi). [...].”

60. În cauza *Detlef-Harro vs. Germania* (decizia din 5 ianuarie 2006), Curtea Europeană a stabilit că recoltarea probelor sangvine, atunci când este efectuată *lege artis* de către un medic, este una de scurtă durată, provoacă leziuni corporale minore și nu se poate susține că stă la baza unor suferințe psihice sau mintale intense.

61. Astfel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a decis că recoltarea probelor biologice de la conducătorii mijloacelor de transport pentru stabilirea stării de ebrietate nu aduce atingere dreptului la viața privată.

62. Mai mult, Curtea menționează că Rezoluția (73) 7 din 22 martie 1973 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, la capitolul II pct. 2 lit. b), prevede că *„atunci când conducătorul mijlocului de transport în timpul conducerii este suspectat de comiterea unei infracțiuni sub influența alcoolului, este necesar să fie efectuat un examen medical, iar dacă nu există contraindicații medicale, să fie efectuată și testarea sângelui.”* Iar litera c) de la același punct stabilește că *„nimeni nu poate să refuze sau să se sustragă de la testul respirator, sangvin sau de la examenul medical.”*

63. În același timp, Curtea notează că necesitatea intervenției prin recoltarea probelor biologice se justifică și prin faptul că mostrele în cauzele respective au un caracter temporar, fiind supuse rapid metabolizării, astfel nu există mijloace mai puțin restrictive pentru realizarea scopului asigurării securității traficului rutier.

64. Totodată, Curtea menționează că nu există alte mijloace care ar confirma cu certitudine starea de ebrietate avansată, fapt pentru care măsura dată este apreciată ca fiind proporțională cu situația care a determinat-o și necesară într-o societate democratică.

65. De asemenea, Curtea observă că obligația impusă prin norma contestată este într-o legătură logică cu prevederile art. 23 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, care stabilește obligația conducătorului mijlocului de transport de a se supune testării alcoolscopice și examinării medicale.

66. Totodată, Curtea reține, condițiile și întreaga procedură de testare alcoolscopice și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate a persoanei sunt stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcoolscopice și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei.

67. Astfel, potrivit Regulamentului, persoana abilitată cu dreptul de efectuare a testării alcoolscopice este obligată să conducă subiectul, în cazul în care concentrația de alcool în aerul expirat corespunde **stării de ebrietate cu grad avansat de alcoolemie**, la o instituție medicală. În cazul în care în urma examinării medicale se stabilește starea de ebrietate, recoltarea

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A UNOR PREVEDERI ALE ARTICOLULUI 264¹ ALIN. (3) DIN CODUL PENAL
(STABILIREA STĂRII DE EBRIETATE PRIN RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE)

probelor biologice pentru determinarea concentrației alcoolului în sânge este obligatorie. Determinarea concentrației alcoolului în sânge este obligatorie și în cazul când există divergențe între rezultatul testării alcoolscopice și concluzia examinării medicale.

68. La fel, Curtea observă că, potrivit cadrului normativ, conducătorul mijlocului de transport, în cazul în care nu este de acord cu rezultatul analizei de laborator a probelor biologice, are dreptul de a solicita efectuarea analizei medicale în altă instituție medicală abilitată.

69. Astfel, Curtea subliniază că procedura de testare alcoolscopică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate a persoanei este reglementată de cadrul normativ care instituie unele garanții în acest sens.

70. Concluzionând cele menționate mai sus, Curtea reține că obligarea conducătorului mijlocului de transport de a se supune examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate nu poartă un caracter excesiv și nu aduce atingere prevederilor constituționale.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și e), și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se respinge* excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Igor Chiriac în dosarul nr.1-263/15, pendinte la Judecătoria Bălți.

2. *Se recunoaște constituțională* sintagma ”sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical” din articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 18 iulie 2016
HCC nr.18
Dosarul nr. 66g/2016